

Nr 70.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel för inredande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö; given Stockholms slott den 29 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, fråga om anvisande av medel för *inredande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö* samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1937. 1 saml. Nr 70.

1

För närvarande finnas inom fångvården följande sinnessjukavdelningar, nämligen:

vid centralfängelset å Långholmen.....	60	platser
» » » Härlanda	10	»
» » » i Malmö	10	»
» » » Härnösand	10	»
» » » Växjö	16	»
» straffängelset » Jönköping.....	60	»
» kronohäktet » Västervik	35	»
» » » Ystad.....	30	»

Summa 231 platser.

För sinnessjukvårdens räkning förfogar fångvårdsstyrelsen således över sammanlagt 231 platser. Å sinnessjukavdelningarna intagas personer av tre kategorier, nämligen dels häktade, beträffande vilkas sinnesbeskaffenhet domstol förordnat om undersökning, dels straffriförklarade, vilka avbida plats å sinnessjukhus, dels ock fångar, som under straffverkställigheten blivit sinnessjuka eller sinnesoroliga. Straffriförklarade samt sinnessjuka och sinnesoroliga fångar förvaras å samtliga avdelningar. Undersökningar av sinnesbeskaffenheten verkställas å avdelningarna å Långholmen och Härlanda samt i Malmö, Härnösand, Växjö och Västervik.

Det tillgängliga antalet platser har visat sig vara otillräckligt, beroende huvudsakligen därpå, att antalet undersökningsfall och antalet straffriförklarade ökats.

Antalet personer, som för undersökning av sinnesbeskaffenheten hänvisas till fångvårdens sinnessjukavdelningar, befinner sig sedan flera år tillbaka i så gott som oavbruten stegring, vilket närmare belyses av en sammanställning, angivande antalet under vart och ett av åren 1930—1936 avgivna utlåtanden rörande sinnesbeskaffenheten hos de å de olika avdelningarna till undersökning intagna personerna.

Å r	Antal avgivna utlåtanden
1930	134
1931	143
1932	231
1933	202
1934	275
1935	274
1936 (intill ¹ / ₁₂)	300.

Sedan år 1930 har alltså antalet vid fångvårdens sinnessjukavdelningar verkställda undersökningar av häktade personers sinnesbeskaffenhet mer än fördubblats.

Till upplysning angående den omfattning, i vilken utrymmena å fångvår-

dens sinnessjukavdelningar under senare år tagits i anspråk av straffriförklarade, må hänvisas till följande beläggningssiffror.

Tidpunkt,	Straffri- förklarade
1/1 1932.....	110
1/1 1933.....	130
1/1 1934.....	145
1/1 1935.....	127
1/1 1936.....	124
1/4 »	136
1/7 »	154
1/11 »	187
1/12 »	180

Av dessa siffror framgår, att antalet straffriförklarade väl tillfälligtvis kunna minskas något men att den allmänna tendensen avgjort går i riktning mot en ökning. Särskilt under år 1936 har denna ökning varit påfallande.

I följande tablå lämnas en sammanställning av antalet intagna vid fångvårdens sinnessjukavdelningar den 1 december 1936.

Sinnessjukavdelningen vid	A n t a l			Summa
	undersök- ningsfall	straffri- förklarade	sinnes- sjuka	
Centralfängelset å Långholmen	28	16	8	52
» å Härlanda	10	3	—	13
» i Malmö	13	3	—	16
» i Härnösand	11	6	—	17
» i Växjö	1	30	—	31
Straffängelset i Jönköping	—	67	5	72
Kronohäktet i Västervik	19	23	9	51
» i Ystad	—	32	2	34
Summa	82	180	24	286

I underdånig skrivelse den 12 december 1936 har *fångvårdsstyrelsen* hemställt, att av det för budgetåret 1936/1937 anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter finge för anordnande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö, i huvudsaklig överensstämmelse med av fångvårdsstyrelsens biträdande arkitekt upprättad ritning av den 2 oktober 1936 jämte kostnadsberäkning av den 8 december 1936, anvisas ett belopp av högst 25,000 kronor.

Till stöd för sin hemställan har fångvårdsstyrelsen anfört följande:

Då det ordinära antalet vårdplatser vid fångvårdens sinnessjukavdelningar uppginge till 231 och antalet intagna överstege 280, förelåge för närvarande en överbeläggning med över 50 intagna. Härtill komme ytterligare ett tjugotal sinnessjuka fångar eller på fri fot varande straffriförklarade, som an-

mälts till erhållande av plats på fångvårdens sinnessjukavdelningar men till följd av platsbristen ännu icke kunnat mottagas.

Det torde utan vidare inses, att med en överbeläggning av nu angiven omfattning uppstode missförhållanden i olika avseenden. Då de vanliga förläggningslokalerna inom avdelningarna icke försloge, måste andra tillgängliga utrymmen tagas i anspråk, även om de icke lämpade sig för ändamålet. Fängelseledningen nödgades vidare belägga sovrummen inom avdelningarna med ett större antal intagna än vad utrymmet egentligen medgäve; enmansrum vore sålunda i stor utsträckning belagda med två patienter. Att under dylika förhållanden åvägabringa en lämplig behandling av de intagna eller särskilja dem i grupper efter vårdbehov, lynne, föregående vandel m. m. vore många gånger fullständigt omöjligt. Förhållandena på kronohäktet i Västervik vore synnerligen belysande. Å denna anstalt hade under hösten 1936 vårdats i regel 50 intagna, ehuru det ordinära antalet platser uppginge till endast 35. Både för de intagna och för personalen medförde en dylik överbeläggning nära nog olidliga påfrestningar. Även vid sinnessjukavdelningarna å Härlanda och i Malmö vore förhållandena synnerligen otillfredsställande. Dessa avdelningar, ursprungligen avsedda för kroppssjuka, hade under senare år helt måst tagas i anspråk för sinnessjukvårdens behov. Frånsett det olämpliga i att fångelser av denna storleksordning icke ägde tillgång till särskild sjukavdelning för kroppsligt sjuka, vore avdelningarna så trånga och i övrigt av sådan beskaffenhet att de icke i längden kunde i den omfattning, som nu skedde, användas för sinnessjukvård. De saknade nämligen både dagrum och arbets-salar; de intagna måste därför även under dagen vistas i sina sovrum, där de sysselsattes med arbete, så långt detta låte sig göra.

Bristen på platser medförde betydande nackdelar även i andra hänseenden. Styrelsen ville sålunda framhålla, att rannsakningsfångar, som hänvisats till undersökning av sinnesbeskaffenheten, ofta finge vänta avsevärd tid i vanligt häkte, innan de kunde intagas i sinnessjukavdelning. Detta föranledde i sin tur dröjsmål med utlåtandenas avgivande och därmed förlängd rannsakingstid för den häktade. Platsbristen hade vidare till följd, att sinnessjuka eller sinnesoroliga fångar endast i synnerligen trängande fall kunde beredas den vård som deras hälsotillstånd krävde. Vidare vore att märka, att fångvården under nuvarande förhållanden först efter lång tidsutdräkt kunde för vård mottaga sådana personer, vilka — utan att vara häktade — blivit straffriförklarade och vore i behov av sinnessjukvård och för vilka plats ej kunnat beredas å de vanliga sinnessjukhusen.

Av det anförda torde framgå, att sinnessjukvården vid fångvården nu befunne sig i ett synnerligen bekymmersamt läge. Att detta icke vore av snart övergående natur framginge även av den omständigheten, att enligt vad styrelsen under hand inhämtat det icke torde vara att förvänta, att sinnessjukhusen skulle kunna mottaga ett så stort antal straffriförklarade, att platsbristen vid fångvårdens sinnessjukavdelningar härigenom skulle kunna hävas. Under sådana förhållanden funne styrelsen det vara oundgängligen nödvändigt, att åtgärder omedelbart vidtoges för att öka antalet för sinnessjukvård avsedda platser inom fångvården.

Vidare har fångvårdsstyrelsen erinrat om av styrelsen tidigare väckta förslag om anordnande av nya sinnessjukavdelningar. Styrelsen anför härom följande:

I en till Kungl. Maj:t den 3 december 1930 ingiven promemoria hade styrelsen hemställt om utverkande av medel till uppförande av ny sinnessjuk-

avdelning vid centralfängelset å Härlanda, varvid bland annat sinnessjukavdelningen i Malmö skulle nedläggas. Den nya avdelningen å Härlanda hade i denna promemoria beräknats för samma platsantal — 56 — som den då under uppförande varande sinnessjukavdelningen vid centralfängelset å Långholmen. Kostnaderna för avdelningens uppförande hade uppskattats till 437,000 kronor. I anförande till statsrådsprotokollet den 3 januari 1931 (andra huvudtiteln sid. 49) förklarade sig departementschefen emellertid icke beredd att tillstyrka det av fångvårdsstyrelsen begärda anslaget.

I utlåtande den 11 maj 1934 över statens organisationsnämnds utredning och förslag angående fångvårdens framtida ordnande hade styrelsen så tillvida frångått sitt nyssnämnda förslag som styrelsen hemställt, att den planerade sinnessjukavdelningen i stället måtte förläggas till centralfängelset i Malmö. Som skäl för denna ståndpunkt hade styrelsen anfört följande. Antalet rättspsykiatriska undersökningar från det tätbefolkade södra Sverige vore mycket stort, vadan dessa undersökningars förläggande till anstalt i mellersta eller västra Sverige skulle medföra ganska betydande transportkostnader. Dessutom hade från representanter för psykiatrien framställts önskemålet att för undervisningen och den vetenskapliga forskningen vid Lunds universitet på nära håll hava tillgång till en sinnessjukavdelning, där rättspsykiatriska undersökningar ägde rum. Sistnämnda förslag om uppförande av en sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö hade icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Efter det styrelsen erinrat om att Kungl. Maj:t genom beslut den 25 oktober 1935 uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att i samråd med sakkunniga för revision av bland annat förvarings- och interneringslagarna verkställa förberedande utredning angående möjligheten att i anslutning till en planerad ny förvarings- och interneringsanstalt inrätta en sinnessjukavdelning för fångvården, anför styrelsen vidare:

Då det torde komma att dröja avsevärd tid, innan det slutliga resultatet av en dylik utredning föreläge, hade styrelsen undersökt, i vad mån en ökning av antalet vårdplatser kunde erhållas genom omändring av redan befintliga fängelser eller avdelningar av fängelser. Härvid hade styrelsen uppmärksammat, att en möjlighet nu yppat sig till inredande av en sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö. Vid ifrågakvarande centralfängelse hade hösten 1936 tagits i bruk den verkstadsbyggnad, till vars uppförande 1934 års riksdag anvisat medel. Första våningen i fängelsebyggnaden, i vilken snickeriverkstaden dittills varit belägen, bleve härigenom obehövligen för sitt ursprungliga ändamål. Denna våning innehölle sammanlagt 32 celler. Den nya sinnessjukavdelningen skulle enligt styrelsens förslag förläggas till denna vånings södra flygel, omfattande 16 celler, varjämte även vissa intilliggande rum skulle tagas i anspråk för avdelningen.

Beträffande de omändringsarbeten, som erfordras för att göra flygeln användbar såsom sinnessjukavdelning, hänvisar styrelsen i sin skrivelse till ritning och arbetsbeskrivningar, som utarbetats av styrelsens biträde i byggnadsärenden, arkitekten G. Birch-Lindgren. Styrelsen anför angående förslaget:

Enligt detta förslag skulle södra flygeln avskiljas från våningen i övrigt genom ett särskilt järnparti. De nuvarande cellfönstren skulle huggas ned till brösthöjd genom att sänkas 72 cm. Cellerna vore tillräckligt stora för att

kunna beläggas med två eller tre personer. För oroliga patienter eller andra, som krävde noggrannare tillsyn, kunde genom borttagande av en mellanvägg anordnas en övervakningssal med fem platser. — Korridoren skulle användas som dagrum och arbetssal. För att den del av korridoren, som låge närmast byggnadens mitt, skulle erhålla tillräckligt med ljus, skulle mellanväggen mellan korridoren och två av de nuvarande cellerna huggas bort. Nödiga utrymmen för toaletter m. m. erhöles i två närmast ingången belägna celler. I angränsande rum skulle inredas lokaler för läkare, sjukvårdspersonal m. m. Dörren på södra gaveln ledde ut till två gårdar. Dessa kunde efter vissa planeringsarbeten m. m., innefattande bland annat rivandet av de där befintliga fånggårdarna, tjäna som uppehållsplatser för patienterna under utomhusvistelse. Antalet platser i den nya avdelningen beräknades till 26. Man kunde emellertid räkna med att ytterligare ett tiotal patienter kunde om dagen vistas på sinnessjukavdelningen; nattetid skulle dessa patienter, i likhet med vad som redan praktiserats vid åtskilliga sinnessjukavdelningar, förvaras i vanliga celler i fängelsebyggnaden. Avdelningen skulle härigenom få en vårdkapacitet av omkring 36 platser. Då kroppssjukhuset emellertid med tillkomsten av en ny sinnessjukavdelning ånyo skulle användas för sitt ursprungliga ändamål, stannade nettotillskottet av platser vid omkring 26. Kostnaderna för avdelningens iordningställande hade enligt Birch-Lindgrens kostnadsberäkning uppskattats till 25,000 kronor. Även om avdelningen framdeles skulle bliva obehövlig såsom sinnessjukavdelning inom fångvården, kunde densamma utan större ändringsarbeten användas till förvaring av vanliga fångar.

Beträffande sättet för bestridande av ifrågavarande kostnad — 25,000 kronor — anför styrelsen, under framhållande av nödvändigheten att sinnessjukavdelningen iordningställes redan under innevarande budgetår, följande:

Genom brev den 12 juni 1936 angående riksdagens skrivelse, nr 169, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 m. m. hade Kungl. Maj:t medgivit, att fångvårdsstyrelsen finge av anslagsposten i nämnda stat under Utgifter till reparations- och underhållskostnader m. m. för fastighetsfonden tillhörande fastigheter, Fångvårdsstyrelsens delfond, å 535,000 kronor disponera högst 285,000 kronor för ordinarie reparations- och underhållskostnader m. m. för delfonden tillhörande fastigheter. Enligt skrivelse den 11 juni 1936 till justitiedepartementet med generalplan för underhålls- m. fl. arbeten vid statens fångvårdsanstalter under budgetåret 1936/1937 att bestridas av statens allmänna fastighetsfond vore av nämnda belopp, 285,000 kronor, 35,000 kronor avsedda för onera, varjämte kostnaderna för de i den med nämnda skrivelse framlagda generalplanen upptagna arbetena, i den mån de vore avsedda att bestridas av anslagsposten å 285,000 kronor, beräknats till 170,000 kronor. De sålunda disponerade medlen uppginge alltså till (35,000 + 170,000) 205,000 kronor. Vad härefter återstode, 80,000 kronor, vore enligt styrelsens beräkningar — även med hänsyn till de från budgetåret 1935/1936 reserverade (besparade) medlen, som styrelsen ägde disponera — icke mer än vad som oundgängligen erfordrades för utförande av reparations- och underhållsarbeten m. m. och för att styrelsen skulle hava till sitt förfogande nödigt belopp, därest någon opåräknad reparation skulle behöva vidtagas vid någon fångvårdsanstalt. Genom brev den 14 augusti 1936 hade Kungl. Maj:t dessutom medgivit, att av det i inkomst- och utgiftsstaten för fastighetsfonden för budgetåret 1936/1937 för fångvårdsstyrelsens delfond anvisade beloppet för reparations- och un-

derhållskostnader m. m. finge användas tillhopa högst 15,000 kronor för anordnande av vattenklosetter m. m. för vissa bostadshus vid centralfängelset å Härlanda. Det torde därför vara nödvändigt, att särskilda medel anvisades för ifrågavarande omändringsarbeten vid centralfängelset i Malmö; med hänsyn till arbetets brådskande natur syntes det erforderliga beloppet böra utgå av det för budgetåret 1936/1937 anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Vidkommande den merutgift för personalkostnader, som kunde uppkomma genom den föreslagna sinnessjukavdelningens inrättande, har styrelsen i sin nu förevarande skrivelse framhållit:

För närvarande funnes vid sinnessjukavdelningen vid centralfängelset i Malmö anställd en sinnessjukläkare med ett årligt arvode av högst 1,000 kronor, vilket arvode utginge av den å avlöningsstaten för fångvårdsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Därjämte ägde han uppbära ersättning med 70 kronor för varje av honom utförd rättspsykiatrisk undersökning, vilken ersättning utginge från den i sistnämnda anslagspost ingående delposten å 12,700 kronor till ersättning åt fängelseläkare för rättspsykiatriska undersökningar. I skrivelse den 12 september 1936 med anslagsäskanden för budgetåret 1937/1938 hade fångvårdsstyrelsen föreslagit, att ifrågavarande arvode skulle från och med den 1 juli 1937 höjas till 2,000 kronor, vartill liksom hittills skulle komma den särskilda ersättningen för varje undersökning. Tillkomsten av en ny sinnessjukavdelning syntes åtminstone icke till en början behöva föranleda höjning av det till sinnessjukläkaren föreslagna arvodet. Det ökade antalet undersökningsfall nödvändiggjorde emellertid anställande av en biträdande sinnessjukläkare med en avlöning, motsvarande vad som för närvarande utginge till biträdande sinnessjukläkare vid centralfängelset å Långholmen. Styrelsen torde få, när avdelningen vore färdig att tagas i bruk, hos Kungl. Maj:t göra hemställan om anvisande av medel till avlöande av ifrågavarande biträdande sinnessjukläkare. Den nya sinnessjukavdelningen krävde större vårdpersonal än den nuvarande. Avlöandet av det ökade antalet befattningshavare torde emellertid kunna ske med anlåtande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vid fångvårdsstaten.

Medicinalstyrelsen, vars yttrande fångvårdsstyrelsen inhämtat, har förklarat att styrelsen ej hade något att erinra mot den föreslagna planlösningen, dock att beläggningen om möjligt borde inskränkas till 22 patienter, varmed medicinalstyrelsen enligt vad fångvårdsstyrelsen inhämtat avsett beläggningen å sovrummen. Medicinalstyrelsen såge på grund av den vid statens sinnessjukhus rådande platsbristen icke någon möjlighet att under de närmaste åren i större utsträckning än vad hitintills skett bereda plats för det sig alltmera ökade antalet straffrifyklarade; och tillstyrkte medicinalstyrelsen med hänsyn därtill förslaget snara genomförande.

I till fångvårdsstyrelsen avgivet yttrande har *byggnadsstyrelsen* förklarat, att byggnadsstyrelsen icke hade något att erinra beträffande förslaget, men har byggnadsstyrelsen vad angår den föreliggande kostnadsberäkningen framhållit, att i densamma icke upptagits några poster för ritningar, kontroll och administration, vilka kostnader dock möjligen syntes kunna rymmas inom den beräknade totalsumman å 25,000 kronor.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen sålunda anfört har fångvårdsstyrelsen erinrat, att det jämlikt gällande arbetsordning ålåde styrelsens biträdande arkitekt att utan särskilt arvode uppgöra ifrågavarande ritningar samt att kostnaderna för kontroll och administration av arbetet rymdes inom det angivna beloppet 25,000 kronor.

I sin till innevarande års riksdag avgivna berättelse hava riksdagens revisorer fäst uppmärksamheten på bristen på vårdplatser å fångvårdens sinnessjukavdelningar. Revisorerna framhålla att, förutom hygieniska och andra olägenheter, bristen på vårdplatser medförde även andra nackdelar. Sålunda måste rannsakningsfångar, som hänvisats till undersökning ifråga om sinnesbeskaffenheten, ofta vänta avsevärd tid i vanligt häkte, innan de kunde intagas å sinnessjukavdelning. Härav uppkomme dröjsmål med utlåtan- denas avgivande och därmed förlängd rannsakingstid för den häktade. Platsbristen hade vidare till följd, att sinnessjuka eller sinnesoroliga fångar endast i ringa omfattning kunde beredas den vård som deras hälsotillstånd krävde, samt att fångvården vanligen endast efter lång tidsutdräkt kunde mottaga sådana personer, vilka utan att vara häktade blivit straffriförklarade och vore i behov av sinnessjukvård och för vilka plats ej kunnat beredas å de vanliga sinnessjukhusen. Revisorerna, som funne de nuvarande förhållandena i avseende å den av fångvårdsstyrelsen omhänderthavda sinnessjukvården i angivna hänseende mindre tillfredsställande, ansåge sig icke kunna underlåta att framhålla behovet av att en förbättring inom nämnda område komme till stånd. Detta kunde givetvis ernås antingen genom inredande av nya sinnessjukavdelningar i fängelserna eller utbyggande av redan befintliga avdelningar. En annan utväg erbjöde en centralisering till en särskild anstalt av nämnda vård och dess avskiljande från den allmänna sinnessjukvården, vilket ur såväl ekonomiska- som vårdsynpunkter ansetts kunna innebära vissa fördelar.

I avgivet utlåtande över statsrevisorernas uttalande har fångvårdsstyrelsen åberopat sin förberörda framställning till Kungl. Maj:t den 12 december 1936 angående inredande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö samt har vidare meddelat, att styrelsen för närvarande undersökte, huruvida ytterligare en sinnessjukavdelning kunde anordnas vid någon fångvårdsanstalt. Närmast skulle kronohäktet i Nyköping eller straffängelset i Vänersborg komma i fråga. Fångvårdsstyrelsen har emellertid framhållit, att nu angivna åtgärder enligt fångvårdsstyrelsens mening kunde bereda endast tillfälliga lättnader. Hur frågan om förvarande av straffriförklarade m. fl. slutgiltigt skulle ordnas, bleve beroende på resultatet av pågående utredningar, bland annat den förut omnämnda, av Kungl. Maj:t den 25 oktober 1935 anbefallda utredningen. I samband med sistnämnda utredning torde böra undersökas i vad mån nu gällande bestämmelser angående intagande å sinnessjukhus (72 § i stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket; jfr riksdagens skrivelse den 10 mars 1931, nr 2 A, sid. 12) borde ändras för att möjliggöra, att straffriförklarade kunde snabbare än vad nu vore fal-

let överföras från sinnessjukavdelning vid fångvården till allmänt sinnessjukhus.

Vid behandlingen i statsverkspropositionen till 1930 års riksdag av frågan om det platsbehov å fångvårdens sinnessjukavdelningar, som följde av den vid närmast föregående riksdag antagna nya sinnessjuklagen, berördes jämväl sinnessjukavdelningen vid Malmöfängelset. Med anledning av ett framkommet förslag att rättspsykiatriska undersökningar ej vidare skulle äga rum å nämnda sinnessjukavdelning och ej heller å sinnessjukavdelningen vid Härlandafängelset, uttalade dåvarande departementschefen (andra huvudtiteln sid. 51) att dessa sinnessjukavdelningar fortfarande efter sinnessjuklagens ikraftträdande borde tills vidare till dess erfarenhet vunnits användas för dylika undersökningar. Ett skäl härför vore att vid avdelningarna redan funnes läkare med erforderliga kvalifikationer. Emellertid framhölls samtidigt, att denna anordning — vardera avdelningen omfattade allenast 10 platser men möjlighet funnes att provisoriskt inrätta ytterligare 5 — endast vore provisorisk samt att det vore antagligt att, när större erfarenhet vunnits om sinnessjuklagens verkningar på nu ifrågavarande områden, vid ettdera av dessa fängelser måste anordnas större sinnessjukavdelning.

Såsom framgår av de förut angivna siffrorna angående beläggningen å fångvårdens sinnessjukavdelningar har det tillgängliga antalet platser å dessa visat sig otillräckligt. Genom den starka ökningen av antalet undersökningsfall och straffriförklarade under år 1936 ha förhållandena blivit sådana, att omedelbara åtgärder äro nödvändiga för avhjälpan av den värsta platsbristen. En gynnsam omständighet är därvid, att möjlighet finnes att inom den nuvarande fängelsebyggnaden i Malmö åstadkomma rymligare lokaler för den till detta fängelse förlagda sinnessjukavdelningen. Denna avdelning är för närvarande inrymd i lokaler som äro avsedda för kroppssjuka. I fängelset intagna fångar som drabbas av kroppssjukdomar måste därför förvaras i vanliga celler. De lokaler som användas för sinnessjukavdelningen utgöras av fyra rum, förenade genom en smal korridor. Ett av rummen användes av läkaren, de övriga för förvaring av de å avdelningen intagna. Med den stora överbeläggning som för närvarande finnes måste i dessa rum förvaras ett väsentligt större antal än det för vilket rummen äro beräknade. Härtill kommer att dagrum helt saknas. De med den sålunda rådande trängseln förenade olägenheterna belysas närmare av fångvårdsstyrelsen i dess ifrågavarande framställning.

Det av fångvårdsstyrelsen framlagda, av medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen tillstyrkta förslaget till beredande av ökat platsutrymme för sinnessjukavdelningen vid Malmöfängelset synes mig böra utan uppskov genomföras. Det är att märka att de lokaler i fängelsets första våning, som ha använts såsom snickeriverkstad, innan den nya verkstadsbyggnaden under hösten 1936 blev färdig, och som nu åtminstone delvis skulle avses för sinnessjukavdelningen, under alla förhållanden böra iordningställas för fångförvaring. De nu föreslagna arbetena bliva alltså ej utan nytta för den

Departements-
chefen.

händelse sinnessjukavdelningen framdeles — på grund av omorganisation av sinnessjukvården inom fångvården eller av annan anledning — skulle komma att förflyttas. I detta sammanhang må uttryckligen framhållas att — såsom torde framgå redan av det förut sagda — ett bifall till fångvårdsstyrelsens förslag icke innefattar något ställningstagande till frågan om det slutliga ordnandet av sinnessjukvården inom fångvården.

Lika med fångvårdsstyrelsen anser jag de föreslagna arbetena vara så brådskande att det för innevarande budgetår anvisade anslaget till oförutsedda utgifter bör anlitas för bestridandet av kostnaderna.

Den utökning av vårdpersonalen som lär bli nödvändig, när den föreslagna nya avdelningen blir färdig att tagas i bruk, möjliggöres genom anlåtande av den under fångvårdsstatens avlöningsanslag uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt, därest biträdande sinnessjukläkare skulle behöva anställas, den under samma anslag uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Det lär ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan lämna fångvårdsstyrelsen erforderliga bemyndiganden. Det erinras, att i årets statsverksproposition (andra huvudtiteln sid. 68) föreslås en höjning av det fasta arvodet till sinnessjukläkaren vid Malmöfängelset från 1,000 kronor till 2,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att till bestridande av kostnaderna för inredande av ny sinnessjukavdelning vid centralfängelset i Malmö må tagas i anspråk ett belopp av högst 25,000 kronor från det för budgetåret 1936/1937 anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.